

Als het aan Marcel Broekhaar ligt, is Zwolle over een jaar of twee echt 'smart'. Als adviseur informatievoorziening bij de afdeling Onderzoek en Informatie van de gemeente Zwolle hoopt hij met zijn collega's de gemeente in toenemende mate te helpen met slimme, datagedreven antwoorden op maatschappelijke vraagstukken. Dat gebeurt al in het klein, zoals met een pilot waarbij moet blijken in welke buurt er voldoende sociale cohesie is om een participatieproject op te zetten (gebaseerd op bewonersonderzoek waarbij is gevraagd: 'hebt u wel eens iets gedaan voor een buurman of buurvrouw?').

Maar zoals in meer gemeenten leeft in Zwolle de gedachte dat er met 'big data' meer mogelijk is. "We zijn al een tijdje overtuigd van de mogelijkheid om hiermee smart oplossingen te ontwikkelen. Maar we wilden niet het wiel zelf uitvinden." Zwolle sloot zich aan bij het Living Lab van Geonovum – 'Making sense for society' – waarin ook Den Haag, Nijmegen en Eindhoven actief zijn. "De vraagstukken komen vanuit de gemeenten en je zoekt daarin de partnerschappen."

Vervolgens is rond het thema burgerkracht een zogeheten hackathon georganiseerd. "Dan ontstaat er wel iets concreets", zegt Broekhaar. Langzamerhand wordt duidelijk wat slimmeriken met data kunnen en ontstaat er bij 'de mensen van de inhoud' meer databewustzijn. "Een collega van mij zei: 'als ik

De gemeente nog beter laten functioneren en maatschappelijke vraagstukken met alle mogelijke data beantwoorden; dat proberen de initiatiefnemers van Smart Zwolle te realiseren. De geografische insteek is daarbij het uitgangspunt.

Foto: Aerofotostock

Onderweg naar Smart

erbij was geweest had ik kunnen aangeven dat we dit en dat nodig hebben'. Zo iets is precies waar we naar op zoek zijn."

Zwolle loopt op smart-gebied voorop, hoewel het met kleine stapjes gaat. Het helpt als er op bestuursniveau steun is voor dergelijke initiatieven. Het college staat er in elk geval welwillend tegenover, onder de strikte voorwaarde dat er wat de privacy betreft geen halve maatregelen worden genomen. Zo zijn er als volgende stap ook twee thema's naar boven gekomen: gastvrije binnenstad en klimaat. Voor het eerste thema hebben Broekhaar en zijn collega's (wederom in een hackathon) geëxperimenteerd met gegevens over de doorstroming van mensen in de binnenstad, op basis van vrijwillig gedeelde WiFi-data. "Mijn collega's willen bijvoorbeeld weten of mensen de straten om de grote winkelstraten heen ook weten te vinden. En belangrijk: komen ze dan ook terug? Dat kun je meten."

Geografische insteek

De gegevens die op die manier worden verzameld, belanden in het ArcGIS-platform van Esri. Zo'n geografisch informatie-systeem (GIS) is volgens Broekhaar onontbeerlijk. "Het mooie

van een GIS is dat dingen die niet hetzelfde zijn wel altijd een verband kunnen hebben, doordat hun locatie ze met elkaar verbindt. Om maar een voorbeeld te noemen: een verband tussen diefstal en hondenbezit. Die houding helpt om verbindingen te vinden in data. Bij sensoren speelt locatie bijna altijd een rol, dus redeneer je vanuit de geografie. "Smart data inwinnen, opslaan en verwerken verliest waarde als je het geografische aspect niet meeneemt."

Afgezien daarvan biedt het geografische uitgangspunt ook de mogelijkheid van mooie visualisaties op kaartmateriaal. "Om de dingen die van belang zijn goed te kunnen laten zien, heb je goede presentatiemogelijkheden nodig en daar is geografie er één van."

Visualisatie

Iets 'op de kaart zetten' geeft naast een verhelderend beeld ook soms kritische reacties, merkte Broekhaar. Hem werd door collega's van Sociale zaken gevraagd om ontvangers van een participatiebudget geografisch te visualiseren. "Ik heb dat alleen maar op de kaart gezet met punten. Meteen kwam de

vraag of dat wel mocht, want het was gevoelige informatie, terwijl het precies dezelfde informatie was; ik had het alleen op de kaart gezet. Daar kwamen hele discussies over op gang." Het toont in ieder geval aan dat uitermate zorgvuldig met gevoelige informatie moet worden omgesprongen. "Mensen die al met de data werken kunnen er op deze manier zinvolle dingen mee doen."

Het databewustzijn groeit wel. We haken nu steeds eerder aan bij nieuwe programma's, bijvoorbeeld op het gebied van het woningbeleid."

'Smart' betekent voor Broekhaar vooral samenwerken. "Samen gebruik maken van slimme technologie. Het gaat erom dat je vragen hebt en daarvoor vervolgens data en slimme tech-

Een avontuur met de nodige dynamiek

De gemeente doet uiteraard al langer onderzoek, maar de afdeling Onderzoek en Informatie waar Broekhaar deel van uitmaakt is nog maar een paar jaar oud. Onderzoekers, statistici, gegevensmanagers en functioneel applicatiebeheerders werken daar nu samen. "Die afdeling is ontstaan uit het besef dat data er echt toe doet en aangeeft hoe de stad ervoor staat. Er zijn allerlei gegevens die je steeds weer kunt gebruiken.

nologie bij elkaar kunt brengen." Dit najaar wil hij met zijn collega's gebruiken om het fundament voor Smart Zwolle te leggen, door publieke en private partijen te laten aanhaken die hierin een rol willen spelen. "Bijvoorbeeld in een soort Smart Zwolle Alliantie. Zo kun je samen leren. Ik ga ervan uit dat we onszelf in 2018 echt Smart Zwolle kunnen noemen."